

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
SECȚIA PENTRU PROCURORI

HOTĂRÂREA nr. 1230

din 17 decembrie 2020

Prin Raportul nr. 20-3619 din 28.10.2020, Inspekția Judiciară - Direcția de inspekție pentru procurori a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor privind cererea formulată de doamna **CARMEN ELISABETA FOTA**, procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției, de apărare a independenței profesionale, în raport de conduita actualului procuror șef al acestei secții, precum și de conduita Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

În ședința din data de 08.12.2020, Secția pentru procurori a dispus amânarea soluționării cererii de apărare a independenței profesionale, formulată de doamna Carmen Elisabeta Fota, procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, în raport de conduita Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

În aceeași ședință, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți, Secția pentru procurori a hotărât respingerea cererii de apărare a independenței profesionale, formulată de doamna Carmen Elisabeta Fota, în raport de conduita actualului procuror șef al Secției de combatere a corupției din cadrul acestei structuri specializate.

Analizând raportul Inspekției Judiciare și văzând înscrisurile atașate, Secția pentru procurori reține următoarele:

Prin adresa nr. 18481/28.09.2020, în temeiul art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii a transmis Inspecției Judiciare cererea înregistrată la Consiliu sub nr. 18435/28.09.2020, formulată de petenta Carmen Elisabeta Fota, procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției, în scopul efectuării verificărilor necesare pentru a se aprecia în ce măsură a fost afectată independența doamnei procuror, în raport cu aspectele semnalate de aceasta cu privire la dosarul nr. _____ (actual nr. _____, care i-a fost repartizat pentru efectuarea urmăririi penale.

În motivarea cererii, doamna procuror Carmen Elisabeta Fota a arătat că, la data de _____ i-a fost repartizat pentru efectuarea urmăririi penale dosarul penal nr. _____ (dosar preluat de la Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Ploiești, unde a fost înregistrat cu nr. _____, repartizarea fiind formală, întrucât dosarul, în integralitatea lui, nu exista fizic la Direcția Națională Anticorupție, ci la Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Petenta a mai arătat că, la data de 02.2019, prin adresa nr. _____ Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție a solicitat dosarul nr. _____, dosar care a fost înaintat la data de 15.02.2019. Acest dosar a fost restituit la data de 01.10.2019 de Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție, cu adresa cu nr. _____

De la data repartizării și până la data restituirii dosarului de către Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție, doamna procuror Carmen Elisabeta Fota a emis mai multe adrese către această secție, în vederea restituirii, de îndată, a dosarului (înregistrate la datele de 12.06.2019, 05.07.2019, 16.09.2019, 20.09.2019), la care nu a primit niciodată răspuns.

La data de 11.07.2019, doamna procuror a întocmit un referat în acest sens, în care a învederat refuzul restituirii dosarului penal de către Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Petenta a mai indicat faptul că Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție a solicitat, prin adresa nr. din data de 24.07.2020, remiterea originalului declarațiilor martorilor administrate în dosarul nr. al Direcției Naționale Anticorupție - Serviciul Teritorial Ploiești (care actual este dosarul nr. al Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției).

De asemenea, doamna procuror a precizat că a dispus respingerea acestei cereri prin ordonanța din data de 08.2020, întrucât solicitarea era nemotivată în fapt și în drept și nu avea fundament legal.

În cuprinsul motivării respectivei ordonanțe, s-a învederat că responsabil unic pentru integritatea originalului dosarului de urmărire penală este procurorul care îl instrumentează și care are obligația efectuării urmăririi penale, fără a tergiversa soluționarea cauzei.

De altfel, petenta a arătat că aceasta este și rațiunea art. 287 alin. (2) din Codul de procedură penală.

S-a mai apreciat de către doamna procuror că „*nu există niciun temei legal care să permită procurorului remiterea actelor de urmărire penală originale vreunor instituții, autorități publice sau altor structuri, cu alte cuvinte dosarul original nu poate părăsi unitatea de parchet la care este înregistrat. Corespunzător, nu există temei legal care să oblige procurorul care instrumentează cauza să remită originalul dosarului și a actelor din dosar, necondiționat de solicitant*”.

Doamna procuror Carmen Elisabeta Fota a precizat că ordonanța din data de 17.08.2020 a fost infirmată de procurorul ierarhic superior, domnul Călin Nistor, prin ordonanța nr. 151/II-1/2020 din data de 18.08.2020. Prin ordonanța procurorului ierarhic superior, s-a reținut că „*este evident că modalitatea în care s-a procedat prin ordonanța din data de 17.08.2020 este nelegală, nu are temei în textul de lege invocat (art. 286 C.p.p.), fiind aplicabile dispozițiile art. 170 C.p.p.*”. S-a mai arătat că: „*în activitatea curentă a Direcției Naționale Anticorupție, au fost multiple situații când au fost solicitate altor organe judiciare înscrisuri în original,*

inclusiv dosarul complet chiar instanțelor de judecată, și nu cunosc să existe situații în care astfel de cereri să fi fost respinse prin aplicarea dispozițiilor art. 286 c.p.pr”.

Prin adresa nr. _____ din data de 08.2020 a Direcției Naționale Anticorupție - Secția pentru combaterea corupției, doamna procuror Carmen Elisabeta Fota a solicitat Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție precizări cu privire la temeiurile pentru care se impune remiterea originalelor mijloacelor de probă respective și pentru care remiterea copiilor certificate nu satisface interesul legal al cauzei în care aceste probe sunt necesare, comunicarea perioadei de timp pentru care se impune disponibilizarea mijloacelor de probă respective din dosarul în care au fost administrate, precum și momentul restituirii lor.

Ulterior, prin adresa nr. _____ din data de 31.08.2020, Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție a transmis Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției ordonanța nr. _____ din data de 08.2020, în vederea prezentării în original a înscrisurilor solicitate. În cuprinsul acestei ordonanțe s-a arătat că înscrisurile originale urmează să fie analizate din punct de vedere grafologic de către experți criminaliști. În drept, au fost invocate dispozițiile art. 183 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Doamna procuror Carmen Elisabeta Fota a arătat că nu s-a făcut niciun fel de precizare cu privire la existența unei ordonanțe de constatare, în acest sens, cu atât mai puțin nu s-a indicat perioada de timp necesară punerii la dispoziția experților criminaliști a mijloacelor de probă solicitate, cu precizarea datei restituirii acestora la Direcția Națională Anticorupție - Secția de combatere a corupției, așa cum s-a solicitat prin adresa nr. _____ din data de _____

A mai arătat doamna procuror că, dimpotrivă, ordonanța nr. _____ din data de _____ Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție dispune cu privire la probele existente în dosarul unei alte unități de parchet, în sensul preluării definitive a mijloacelor de probă solicitate din dosarul nr. _____ al Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției.

Ca urmare, doamna procuror a întocmit referatul din data de 08.09.2020, prin care a propus formularea unei solicitări Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a emite un punct de vedere, conform art. 30 din Legea nr. 317/2004, pentru a se aprecia în ce măsură solicitarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție este de natură să reprezinte un act de imixtiune și să încalce independența procurorului care efectuează urmărirea penală în cauza în care au fost administrate mijloacele de probă respective și în ce condiții poate fi admisă fără încălcarea acestor garanții și fără a avea în vedere aprecierea procurorului de caz asupra oportunității admiterii unei astfel de solicitări.

Doamna procuror a apreciat că dispoziția prin care un procuror, altul decât cel care efectuează urmărire penală într-o cauză, dispune cu privire la mijloacele de probă administrate în acea cauză, reprezintă o imixtiune în activitatea procurorului care efectuează urmărirea penală și poate fi de natură să încalce independența acestuia, întrucât îi impune valabilitatea unor prezumții de fapt evaluate de un alt procuror, în altă cauză penală, prezumții care nu au fost stabilite cu autoritate de lucru judecat și care ar trebui să fie supuse exclusiv aprecierii procurorului de caz, în condiții de independență.

A mai apreciat doamna procuror că nu este exclusă posibilitatea existenței unor situații care justifică remiterea temporară a originalului declarațiilor unor martori, în interesul unei alte cauze penale, dar aceasta ar trebui să aibă ca fundament situații punctuale justificate și să nu excludă aprecierea procurorului de caz asupra oportunității disponibilizării declarațiilor martorilor audiați în cauza pe care o instrumentează, aflată în curs de soluționare și, în niciun caz, nu se poate admite scoaterea de la dosar a originalului mijloacelor de probă „*sine die*”, din dispoziția unui alt procuror decât cel care instrumentează cauza respectivă, tocmai din motivul respectării garanțiilor legale de independență.

Prin rezoluția aplicată pe referatul doamnei procuror Carmen Elisabeta Fota din 09.09.2020, procurorul ierarhic superior a apreciat că propunerea acesteia nu are fundamentare juridică și a solicitat măsuri legale raportat la obiectul solicitării Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Petenta a mai menționat că, în data de 23.09.2020, a fost chemată în cabinetul procurorului șef al Secției de combatere a corupției, unde a fost întrebată cu privire la relevanța datelor informatice a căror preluare a fost dispusă prin ordonanța din data de 16.09.2020. De asemenea, la aceeași dată, doamna procuror Carmen Elisabeta Fota și domnul procuror Gheorghe Emil Moța au primit un referat întocmit de procurorul șef secție, domnul Călin Nistor, din care rezultă că nu ar exista temei legal pentru preluarea probelor respective, și în care se menționează că... „la prima vedere, administrarea probei nu ar avea legătură cu obiectul acuzațiilor existente în cauza penală nr. -

Totodată, doamna procuror Carmen Elisabeta Fota a mai apreciat că i-a fost încălcată independența profesională de către procurorul șef direcție, domnul Călin Nistor, deoarece, după restituirea dosarului nr. de către Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, la data de 01.10.2019, cu adresa cu nr. aceasta a fost chemată în cabinetul procurorului șef direcție, care a întrebat-o dacă a primit dosarul, punându-i în vedere că „în acest dosar „nu sunt probe”, fără discuții suplimentare, situația nefiind, de altfel, singulară”.

În temeiul dispozițiilor art. 98-99 din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție, aprobat prin Ordinul inspectorului-șef nr.136/11.12.2018, în cauză au fost efectuate verificări prealabile.

Pentru lămurirea situației de fapt, cu prilejul verificărilor prealabile, la data de 02.10.2020 s-a solicitat doamnei procuror Carmen Elisabeta Fota un punct de vedere în care să comunice în mod concret în care dintre situațiile prezentate în cererea de apărare a independenței profesionale s-au exercitat acte de imixtiune, punct de vedere ce nu a fost remis Inspecției Judiciare până la termenul stabilit, respectiv data de 12.10.2020.

Față de cererea formulată, Secția pentru procurori reține următoarele:

În calitatea sa fundamentală de garant al independenței justiției, conferită de art. 133 alin. (1) din Constituția României, Consiliul Superior al Magistraturii apără

corpul magistraților împotriva actelor de natură să aducă atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora.

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătoria și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care ar putea afecta independența sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea (...)”. De asemenea, potrivit art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 303/2004, „Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii are dreptul, respectiv obligația ca, la cerere sau din oficiu: a) să apere procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta care le-ar putea afecta imparțialitatea sau independența în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea”.

Independența este, potrivit înțelegerii generale a noțiunii, „situația unei persoane care judecă lucrurile și acționează în mod independent, neinfluențată de alții”.

Prin raportare la factorii de presiune ce o pot influența, independența a fost definită ca fiind capacitatea magistratului de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție/influență externă, capacitatea de a conștientiza factorii externi ce influențează sau creează aparența unei influențe, precum și capacitatea de a respinge factorii de natură externă, ce influențează sau creează aparența unei influențe.

Independența procurorului în dispunerea soluțiilor, prevăzută de art. 3 alin. (1¹) din Legea nr. 303/2004, este o condiție obligatorie pentru garantarea unui proces echitabil. Această independență nu este însă o prerogativă sau un privilegiu în

interesul propriu al procurorului, ci în interesul statului de drept și al celor pentru care se înfăptuiește justiția, ca serviciu public.

Independența magistraților nu constituie doar o garanție a statului pentru înfăptuirea justiției, ci, în egală măsură, un drept și o obligație a magistraților.

Procurorii trebuie să ia decizii în mod independent și imparțial, potrivit legii, și să poată acționa fără niciun fel de restricții, influențe nepotrivite, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte din partea oricărei autorități.

Prin urmare, nicio persoană, autoritate, entitate nu are dreptul de a acționa de așa manieră încât să creeze aparența neechivocă a direcționării actului judiciar spre o anumită soluție, altă decât cea care ar trebui stabilită de către magistrat, în baza legii, a probatoriului administrat și potrivit conștiinței sale. În caz contrar, s-ar induce ideea în spațiul public și justițiabililor că soluția este determinată de anumite temeri datorate unor presiuni, amenințări sau intervenții.

Astfel cum s-a arătat mai sus, în ședința din data de 08.12.2020, Secția pentru procurori a hotărât respingerea cererii de apărare a independenței profesionale, formulată de doamna Carmen Elisabeta Fota, procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, în raport de conduita actualului procuror șef al Secției de combatere a corupției a acestei structuri specializate.

La adoptarea acestei soluții, Secția pentru procurori a reținut că, potrivit art. 304 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală: „(1) Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de cercetare penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este neîntemeiată, o infirmă motivat, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate. (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul verificărilor efectuate de către procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.”

De asemenea, potrivit art. 62 alin. (1) și (2) din Legea nr. 304/2004, „(1) Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. (2) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției, în condițiile legii”, iar

potrivit art. 64 alin. (1) - (3) din aceeași lege: „(1) Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine. (2) În soluțiile dispuse, procurorul este independent, în condițiile prevăzute de lege. Procurorul poate contesta la Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul procedurii de verificare a conduitei judecătorilor și procurorilor, intervenția procurorului ierarhic superior, în orice formă, în efectuarea urmăririi penale sau în adoptarea soluției. (3) Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale sau netemeinice.”

În raport de dispozițiile legale antereferite, Secția pentru procurori a apreciat că măsura infirmării ordonanței din data de 17.08.2020, de către actualul procuror șef al Secției de combatere a corupției, domnul Călin Nistor, prin ordonanța nr. 151/II-1/2020 din data de 18.08.2020, reprezintă un act de punere în aplicare, de către procurorul ierarhic superior, a dispozițiilor art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, în baza principiului controlului ierarhic, și nu este de natură a afecta independența doamnei procuror.

În ceea ce privește afirmațiile procurorului șef, domnul Călin Nistor, privind faptul că, „la prima vedere, administrarea probei nu ar avea legătură cu obiectul acuzațiilor existente în cauza penală nr. _____ și, respectiv, că „în acest dosar nu sunt probe”, în acord cu concluziile din raportul Inspecției Judiciare, Secția pentru procurori a apreciat că nu sunt de natură a afecta independența doamnei procuror Carmen Elisabeta Fota, întrucât sunt simple afirmații, petenta limitându-se doar la a descrie un dialog, fără să arate în ce mod afirmațiile șefului ierarhic i-ar fi afectat independența în instrumentarea dosarului în cauză.

Prin Hotărârea nr. 435/19.04.2018, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a statuat că scopul unei intervenții a Consiliului Superior al Magistraturii este acela de a asigura condiții optime pentru realizarea corespunzătoare a actului de justiție, demersul fiind justificat în măsura în care se asigură protecție judecătorului sau procurorului aflat în exercitarea efectivă a atribuțiilor specifice funcției deținute.

Or, pentru a se putea vorbi despre o imixtiune, este necesar ca intervenția să vizeze activitatea jurisdicțională a unui alt magistrat pentru a-l determina să adopte o anumită decizie (soluție) contrară convingerilor sale, condiție ce nu este însă îndeplinită în speță, deoarece, conform constatărilor Inspecției Judiciare, în urma verificărilor efectuate, în dosarul nr. _____ nu s-a adoptat nicio soluție, cu atât mai mult cu cât activitatea procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, de la acea dată (în prezent procuror șef al Secției de combatere a corupției), a fost în concordanță cu dispozițiile legale în materie.

În ceea ce privește cererea de apărare a independenței profesionale formulată de doamna Carmen Elisabeta Fota, în raport de conduita Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, Secția pentru procurori reține că, în mod constant, Consiliul Superior al Magistraturii a apreciat că, din perspectiva dispozițiilor legale și regulamentare, analizate într-un cadru general, adresarea unei solicitări de eliberare înscrisuri de către o unitate de parchet nu conduce automat la afectarea independenței sau imparțialității magistraților ce soluționează dosarul respectiv.

Procurorul de caz, doamna Carmen Elisabeta Fota, din cadrul Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției, a criticat conduita procurorului șef adjunct al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, domnul Nicolae Marin, în sensul că solicitarea de acte în original din dosarul nr. _____ reprezintă o imixtiune în activitatea de urmărire penală, exercitată de către aceasta.

La art. 97 alin. (2) din Cod procedură penală sunt enumerate mijloacele de probă prin care sunt obținute probele în cadrul procesului penal, printre acestea figurând și declarațiile la care a făcut referire petenta prin cererea de apărare a independenței.

Potrivit art. 169 din Codul de procedură penală, „*Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să ridice obiectele și înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal*”, iar potrivit art. 170 alin (1) din același cod, „*În cazul în care există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni și sunt temeiuri de a se crede că un obiect ori un înscris*

poate servi ca mijloc de probă în cauză, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune persoanei fizice sau juridice în posesia căreia se află să le prezinte și să le predea, sub luare de dovadă”.

Secția pentru procurori apreciază, în acord cu concluziile din raportul Inspecției Judiciare, că solicitarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, fiind efectuată în aplicarea dispozițiilor art. 170 din Codul de procedură penală, nu este de natură a afecta independența doamnei procuror Carmen Elisabeta Fota.

De altfel, prin ordonanța nr. 151/II-1/2020 din data de 18.08.2020, a procurorului ierarhic superior, prin care s-a infirmat ordonanța din data 17.08.2020 a doamnei procuror Carmen Elisabeta Fota, s-a reținut că *„este evident că modalitatea în care s-a procedat prin ordonanța din data de 17.08.2020 este nelegală, nu are temei în textul de lege invocat (art. 286 C.p.p.), fiind aplicabile dispozițiile art. 170 C.p.p.”*

În raport de considerentele de mai sus, Secția pentru procurori va respinge cererea de apărare a independenței profesionale, formulată de doamna Carmen Elisabeta Fota, procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, în raport de conduita Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea, după caz, unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU PROCURORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Respingerea cererii de apărare a independenței profesionale, formulată de doamna **CARMEN ELISABETA FOTA**, procuror în cadrul Direcției Naționale

Anticorupție, în raport de conduita actualului procuror șef al Secției de combatere a corupției din cadrul acestei structuri specializate.

Art.2 - Respingerea cererii de apărare a independenței profesionale, formulată de doamna **CARMEN ELISABETA FOTA**, procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, în raport de conduita Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Art.3 - Prezenta Hotărâre nr. 1230/17.12.2020 se comunică Inspecției Judiciare și doamnei procuror **CARMEN ELISABETA FOTA**.

Data în București, la data de 17 decembrie 2020

Vicepreședinte,

Procuror ~~Pătiana~~ **TOADER**